

ACTUALITEITEN EU- RECHT EN DIRECTE BELASTINGEN

19 februari 2026

Sprekers

Prof. dr. Maarten de Wilde

Willem Boei LL.M

Thema's

- **Pijler II – policy**
- **Update OESO-modelverdrag**
- **Renteaftrek in het licht van het EU-recht**

EFS POST-MASTERS

- **International en Europees belastingrecht:**
2 - 6 maart en 1 - 5 juni 2026
- **Customs law:**
21 - 25 september en 2 - 6 November 2026
- **Indirecte belastingen:**
Eind 2026

EFS POST-MASTERS

- **NIEUW: POST-MASTER EU TAX LAW**
- **Doelgroepen:**
 - **Fiscalisten van buiten de EU**
 - **Niet-fiscalisten in en buiten de EU**
- **Online**
- ***Elke donderdag van 14 januari - 10 juni 2027***

EFS TOP LEVEL SEMINARS

- **Transfer pricing**
- **Customs and Excises**
10 - 12 juni 2026
- **EU Value added tax:**

Global Minimum Tax (Pillar 2) - policy

GMT (Pillar 2) – IF Side-by-Side Package

- Inclusive Framework
 - Side-by-Side Package (5 januari 2026)
 - IF-akkoord (follow-up G7-verklaring 28 juni 2025) over ‘Side-by-Side’ systeem, d.w.z. Pijler-2-vrijstelling Amerikaanse multinationals
 - Vrijstelling Amerikaanse multinationals (US HQ MNEs) van UTPR en IIR
 - Technische uitwerking Side-by-Side systeem (Side-by-Side Safe Harbour, UPE Safe Harbour)
 - Vermindering complexiteit (permanent Simplified ETR Safe Harbour, verlenging transitional CbCR Safe Harbour)
 - Qualified Tax Incentives (Substance-based Tax Incentives Safe Harbour) – fiscale stimuleringsmaatregelen
- Nederland
 - Kamerbrief 5 januari 2026 (nr. 2025-0000620332) – kabinetsappreciatie
 - Kamervragenbeantwoording 3 februari 2026 (nr. 2026-0000023398) – implicaties concurrentiekracht
 - Wmb 2024
 - Implementatie DAC9
 - Incorporatie OESO-richtsnoeren (Wet Tweede wijziging Wmb 2024, Eindejaarsbesluit 2025)

OECD Model Tax Convention 2025 Update

OECD Model Tax Convention 2025 Update

- OECD Model Tax Convention 2025 update
 - Aangenomen OESO-Raad 18 november 2025
 - Publicatie geconsolideerde versie OECD-Modelverdrag en Commentaar verwacht in 2026
- Actualisaties/aanpassingen administratieve aard
 - Coördinatie onderlingoverlegprocedure belastingverdragen en WTO-arbitrage
 - Amount B (onderlingoverlegprocedure)
 - Aanwending uitgewisselde inlichtingen
- Actualisaties/aanpassingen materiële aard
 - Thuiswerk-vaste-inrichting (home office PE)
 - Van 'at-the-disposal'-benadering naar 'tweestappentoets' (stap 1: kwantitatieve toets; stap 2: kwalitatieve toets) – doorwerking?
 - Buitengaatsbepaling (offshore PE)
 - Transfer pricing
 - Voorbehoud Nederland bij OESO-commentaar artikel 1 lid 3 OESO-Modelverdrag

Renteaftrek en EU-recht

HvJ EU 20 januari 2021, nr. C-79/11, ECLI:EU:C:2021:34, *BNB 2021/75 (Lexel)*

HR 2 september 2022, nr. 20/03948, ECLI:NL:HR:2022;1121, *BNB 2023/2 (Prej. Vragen. X BV)*

HvJ EU 4 oktober 2024, nr. C-585/22, ECLI:EU:C:2024:822, *BNB 2025/6 (X BV)*

HR 16 januari 2026, nr. 20/03948 bis, ECLI:NL:HR:2026:60 (*Eindarrest X BV*)

Winstdrainage en EU-vrijheden

- Rentelast en rentebate op een (voor het concern) gunstige plek.
- Winstdrainage door middel van renteaftrek per definitie in grensoverschrijdende verhoudingen.

Belemmering vrij verkeer

HR 2 september 2022, r.o. 3.6.1:

(...) Indien de desbetreffende schulden zijn aangegaan bij een ingezetene, met de belastingplichtige verbonden lichaam, zal dit lichaam in het algemeen voldoen aan het in artikel 10a, lid 3, aanhef en letter b, van de Wet neergelegde vereiste (...). In dat geval is dus in het algemeen alleen al daarom aftrek van rentelasten mogelijk.

Aan dat vereiste zal een niet-ingezetene, met de belastingplichtige verbonden lichaam feitelijk minder vaak voldoen dan een ingezetene, met hem verbonden lichaam. (...) Hieruit volgt dat artikel 10a, lid 1, aanhef en letter c, van de Wet een beperking kan inhouden van (een van) de in de artikelen 49, 56 en 63 VWEU neergelegde vrijheden.

Lexel: rechtvaardiging

HvJ EU 20 januari 2021, Lexel:

*47 Ter rechtvaardiging benadrukt de belastingdienst, (...) **bestrijding van belastingfraude en -ontwijking**, (...)*

*49 Een beperking van de vrijheid van vestiging als bedoeld in artikel 49 VWEU kan slechts door dergelijke overwegingen worden gerechtvaardigd **indien zij er specifiek toe strekt gedragingen te verhinderen waarbij volstrekt kunstmatige constructies worden opgezet** die geen verband houden met de economische realiteit en bedoeld zijn om de belasting te ontwijken die normaal gesproken verschuldigd is over winsten uit activiteiten op het nationale grondgebied (...)*

Lexel: rechtvaardiging - evenredigheid

50 Ten eerste (...) de belastingplichtige in staat worden gesteld om zonder buitensporige administratieve lasten bewijs aan te dragen met betrekking tot de eventuele commerciële redenen waarom die transactie is verricht.

*51 Ten tweede vereist het **evenredigheidsbeginsel** – mocht het onderzoek van dat bewijs tot de slotsom leiden dat de betreffende transactie een louter kunstmatige constructie is waaraan geen echte commerciële redenen ten grondslag liggen – dat de **weigering van het recht op aftrek wordt beperkt tot het deel van de rente dat uitgaat boven het bedrag dat zou zijn overeengekomen indien er tussen de partijen geen bijzondere betrekkingen bestonden.***

Lexel: TP safe harbour

56 Vastgesteld moet worden dat **transacties die tegen marktconforme voorwaarden zijn aangegaan en dus geen volkomen kunstmatige of fictieve constructies vormen** die alleen zijn opgezet om de belasting te ontwijken die normaal gesproken verschuldigd is over winsten uit activiteiten op het nationale grondgebied, binnen de werkingssfeer van de uitzondering kunnen vallen.

Lexel: raamwerk

Overwegingen 49 en 51

- Een beperking van de vrijheid van vestiging kan slechts worden gerechtvaardigd indien zij er specifiek toe strekt gedragingen te verhinderen waarbij volstrekt kunstmatige constructies worden opgezet (...)
 - Evenredigheidsbeginsel – weigering van het recht op aftrek wordt beperkt tot het deel van de rente dat uitgaat boven het bedrag dat zou zijn overeengekomen indien er tussen de partijen geen bijzondere betrekkingen bestonden.

Overweging 56

- Transacties die tegen marktconforme voorwaarden zijn aangegaan vormen geen volkomen kunstmatige of fictieve constructies.

HvJ EU AG Emiliou – maart 2024

70 (...) ***Daarbij komt dat het arrest Lexel niet vaag of dubbelzinnig is waardoor het zich op dat punt zou lenen voor verschillende lezingen. Naar mijn mening kan het alleen worden gelezen in de zin waarin X het heeft opgevat. Het Hof heeft namelijk geoordeeld dat geen relevantie toekomt aan het doel waarvoor de lening is aangegaan, en heeft in de plaats daarvan een onderscheid gemaakt tussen leningen die worden aangegaan tegen marktconforme voorwaarden (die het als echt heeft aangemerkt) en die welke niet tegen zulke voorwaarden worden aangegaan (die het als kunstmatig heeft aangemerkt).*** Derhalve is de enige resterende vraag of het Hof in de onderhavige zaak het arrest Lexel moet bevestigen of ervan moet afwijken.

71 *Mijns inziens is de benadering die de interveniërende regeringen en de Commissie voorstaan, de juiste. Ik verzoek het Hof dan ook met klem om terug te komen van de benadering waarvoor het op dit punt koos in het arrest Lexel.*

HvJ EU – definitie volstrekt kunstmatig

73 Zoals blijkt uit punt 12 van het onderhavige arrest, vraagt de verwijzende rechter zich evenwel af of uit het arrest van 20 januari 2021, Lexel (C-484/19, EU:C:2021:34), en met name uit punt 56 ervan, kan worden afgeleid dat transacties waarbij schulden worden aangegaan bij een met de belastingplichtige verbonden lichaam per definitie geen volstrekt kunstmatige constructies vormen wanneer zij tegen marktconforme voorwaarden zijn aangegaan.

74 In dat verband dient er **ten eerste** aan herinnerd te worden dat het Hof reeds heeft geoordeeld dat de omstandigheid dat een onderneming van een andere onderneming een **lening heeft gekregen onder voorwaarden die niet overeenstemmen met hetgeen de betrokken ondernemingen tegen marktconforme voorwaarden** zouden zijn overeengekomen, voor de lidstaat van vestiging van de kredietnemer **een objectief en door derden verifieerbaar element vormt om te bepalen of de betrokken transactie geheel of ten dele een volstrekt kunstmatige constructie vormt**, die voornamelijk is bedoeld om aan de belastingwetgeving van die lidstaat te ontsnappen. Aldus moet worden nagegaan of de lening in kwestie bij gebreke van bijzondere betrekkingen tussen de betrokken vennootschappen niet zou zijn verstrekt dan wel of deze zou zijn verstrekt voor een ander bedrag of tegen een andere rentevoet (zie in die zin arrest van 13 maart 2007, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, C-524/04, EU:C:2007:161, punt 81).

HvJ EU – definitie volstrekt kunstmatig

75 Uit deze rechtspraak volgt dat het onderzoek naar de naleving van marktconforme voorwaarden niet alleen betrekking heeft op de bedingen van de leningsovereenkomst die met name betrekking hebben op het bedrag of de rentevoet, maar ook op de economische logica van de betrokken lening en van de daarmee verband houdende rechtshandelingen. (...)

76 Een onderzoek waarbij wordt nagegaan of niet alleen de voorwaarden van de betrokken lening, maar ook het feit zelf van het aangaan ervan en de daarmee verband houdende rechtshandelingen corresponderen met hetgeen de vennootschappen onder normale marktomstandigheden zouden zijn overeengekomen, komt neer op de vaststelling van de economische realiteit van de transacties. Zoals blijkt uit de in de punten 57, 59 en 67 van het onderhavige arrest genoemde rechtspraak, **vormt het ontbreken van die economische realiteit een van de doorslaggevende elementen voor de kwalificatie van een transactie als volstrekt kunstmatige constructie.**

HvJ EU – definitie volstrekt kunstmatig

77 (...) ten tweede (...)

78 Bijgevolg kan een onderzoek van uitsluitend de formele voorwaarden van transacties niet volstaan om de economische realiteit van een bepaalde transactie te beoordelen.

HvJ EU – definitie volstrekt kunstmatig

84 Bijgevolg kan uit punt 56 van het arrest van 20 januari 2021, Lexel (C-484/19, EU:C:2021:34), niet worden afgeleid dat, wanneer een lening en de daarmee verband houdende transacties niet door zakelijke overwegingen worden gerechtvaardigd, het enkele feit dat de voorwaarden van die lening corresponderen met die welke tussen onafhankelijke ondernemingen zouden zijn overeengekomen, impliceert dat die lening en die transacties per definitie geen volstrekt kunstmatige constructies vormen.

HvJ EU – evenredigheidsbeginsel

88 Wanneer daarentegen de betrokken **lening zelf elke economische rechtvaardiging ontbeert, en deze lening nooit zou zijn aangegaan indien er tussen de betrokken ondernemingen geen bijzondere betrekkingen bestonden en er geen belastingvoordeel werd nagestreefd, is het verenigbaar met het evenredigheidsbeginsel om de aftrek van rente in zijn geheel te weigeren, (...)**

Overeenkomsten r.o. 51 Lexel

HvJ EU – evenredigheidsbeginsel

- Het lijkt te moeten gaan om een lening die nooit tussen derde partijen zou zijn overeengekomen.
- Als er echter at arm's length-voorwaarden voor een lening te bepalen zijn, dan zijn er per definitie derden die een dergelijke lening zouden verstrekken.
- Artikel 10a Wet VpB 1969 lijkt dus strijdig met EU-recht omdat ook rente op 'onmogelijke' derde leningen (volledig) in aftrek wordt beperkt.

Hoge Raad – volstrekt kunstmatige constructie

2.4.1 De maatstaf voor de beoordeling of het volstrekt kunstmatige karakter van de lening als (onderdeel van) de constructie die artikel 10a van de Wet bestrijdt, aanwezig is, is gegeven in de punten 57 tot en met 61 van het arrest X BV. Uit die punten volgt **dat een volstrekt kunstmatige constructie geen verband houdt met de economische realiteit** en specifiek is bedoeld om de belasting te ontwijken die normaal gesproken verschuldigd is over winsten uit activiteiten op het nationale grondgebied.

In de gevallen waarop artikel 10a van de Wet betrekking heeft, vindt volgens het arrest X BV **het kunstmatige karakter van de lening als (onderdeel van) de constructie zijn oorsprong in de omleiding van eigen vermogen van een groep, welk eigen vermogen op kunstmatige wijze bij een Nederlands lichaam van die groep wordt gepresenteerd als vreemd vermogen, en in de omstandigheid dat de rente ter zake van een dergelijke lening in aftrek kan worden gebracht op het in Nederland belastbare resultaat**. In die gevallen weerspiegelt de omzetting in vreemd vermogen, en dus de lening, niet de economische realiteit zoals bedoeld in de punten 54 en 64 van het arrest X BV en is het karakter van die lening volstrekt kunstmatig.

De 10a-regeling verhindert dat de rente ter zake van een dergelijke lening in aftrek kan worden gebracht op het in Nederland belastbare resultaat. Daarbij gaat het om de in punt 71 van het arrest X BV omschreven gevallen waarin de lening binnen een groep van verbonden vennootschappen in zodanige mate door fiscale motieven is ingegeven dat die lening niet noodzakelijk is voor de verwezenlijking van zakelijk gefundeerde doeleinden en in het geheel niet zou zijn aangegaan door lichamen waartussen geen bijzondere betrekkingen bestaan.

Hoge Raad – bewijsmaatstaf

- 10a: aan de schuld en verband houdende rechtshandeling “in overwegende mate” zakelijke overwegingen ten grondslag liggen.
- HvJ: sprake is van een “volstrekt” kunstmatige constructie die geen verband houdt met de economische realiteit.

-> Belanghebbende: 10a strenger dan HvJ: enig verband met de economische realiteit voldoende.

Hoge Raad – bewijsmaatstaf

2.4.2 (...) Een zodanige maatstaf kan evenwel – **naar redelijkerwijs niet voor twijfel vatbaar is** – niet door het Hof van Justitie zijn bedoeld. Gelet op de in punten 57, 64 en 71 van het arrest X BV gegeven omschrijvingen van het begrip volstrekt kunstmatige constructie, **is het ontbreken van de economische realiteit weliswaar een van de elementen voor deze kwalificatie, maar vormt het element van de fiscale motieven (de ontwijking van de winstbelasting) het doorslaggevende element voor het bestaan van een volstrekt kunstmatige constructie.**

Daarom moet worden aangenomen dat het bij de kwalificatie van een transactie – zoals het aangaan van een schuld – als (onderdeel van) een volstrekt kunstmatige constructie dus uitsluitend gaat om gevallen waarin fiscale overwegingen, gericht op het ontwijken van belasting, de doorslag hebben gegeven voor het aangaan van die transactie, en zulks ongeacht of daarvoor ook andere, gewichtige(r) bedrijfseconomische overwegingen bestaan.

Hoge Raad – evenredigheid (r.o. 88 X BV)

2.5.1 In haar reactie op het arrest X BV heeft belanghebbende verder betoogd dat uit **punt 88** van dat arrest volgt dat de maatstaf ter beoordeling of een schuld (onderdeel van) een kunstmatige constructie is, **uiteenvalt in drie cumulatieve voorwaarden, waaronder de voorwaarden dat de schuld nooit zou zijn aangegaan zonder bijzondere betrekkingen tussen de betrokken lichamen en zonder streven naar belastingvoordeel**. Omdat de rentebetalingen van belanghebbende aan [C] at arm's length, dus marktconform zijn, voldoen de leningen volgens belanghebbende niet aan de voorwaarden dat zij niet zouden zijn aangegaan zonder bijzondere betrekkingen tussen de betrokken lichamen en zonder streven naar belastingvoordeel. Onder deze omstandigheden is het niet gerechtvaardigd om op grond van artikel 10a van de Wet de rente op de leningen van aftrek uit te sluiten, aldus belanghebbende.

Hoge Raad – evenredigheid (r.o. 88 X BV)

2.5.2 citaat r.o. 88

2.5.3 (...) Dit punt 88 betreft de vraag of, in het licht van hetgeen het Hof van Justitie heeft geoordeeld in punt 51 van het arrest Lexel, de weigering van elke renteaftrek proportioneel is indien niet de rentevoet ongebruikelijk hoog is, maar de lening als zodanig (onderdeel van) een volstrekt kunstmatige constructie is.

In punt 88 van het arrest X BV neemt het Hof van Justitie tot uitgangspunt dat de desbetreffende lening vanwege het ontberen van elke economische rechtvaardiging deel uitmaakt van zo'n kunstmatige constructie en adresseert vervolgens de hiervoor bedoelde vraag, die bevestigend wordt beantwoord. Dat antwoord is anders wanneer de kunstmatigheid van de constructie uitsluitend is gelegen in de hoogte van de rentevoet (punt 87 van het arrest X BV).

Hoge Raad – evenredigheid (r.o. 88 X BV)

87 Zoals de advocaat-generaal in de punten 103 tot en met 105 van zijn conclusie evenwel heeft opgemerkt, vereist het evenredigheidsbeginsel in gevallen waarin de kunstmatigheid van een bepaalde transactie is gelegen in een ongebruikelijk hoge rentevoet op een groepsinterne lening die voor het overige de economische realiteit weerspiegelt, dat er een correctie moet plaatsvinden voor het gedeelte van de over die lening betaalde rente dat het gebruikelijke markttarief te boven gaat. De weigering van elke renteaftrek zou verder gaan dan noodzakelijk is voor het doel om volstrekt kunstmatige constructies te voorkomen.

*88 Wanneer daarentegen de **betrokken lening zelf elke economische rechtvaardiging ontbeert, en deze lening nooit zou zijn aangegaan indien er tussen de betrokken ondernemingen geen bijzondere betrekkingen bestonden en er geen belastingvoordeel werd nagestreefd, is het verenigbaar met het evenredigheidsbeginsel om de aftrek van rente in zijn geheel te weigeren, (...)***

Hoge Raad – evenredigheid (r.o. 88 X BV)

2.5.4 Voor zover belanghebbende in punt 88 van het arrest X BV méér leest, of iets anders leest, **berust dat op een verkeerde lezing**. De daarin voorkomende tussenzin over twee omstandigheden (de bijzondere betrekkingen en het belastingvoordeel) zoals hiervoor in 2.5.1 weergegeven, bevat slechts een toelichting bestaande uit de omschrijving van enkele elementen van de daarvóór reeds geïdentificeerde lening die elke economische rechtvaardiging mist. Van een beoordelingsmaatstaf met drie voorwaarden is geen sprake. Voor zover belanghebbende heeft bedoeld eenzelfde betoog naar voren te brengen met betrekking tot de onevenredigheid van de weigering van elke renteaftrek, faalt haar betoog eveneens, en op dezelfde gronden als hiervoor vermeld.

Chat GPT:

Juridisch effect van "en" in deze zin

In deze context is "en" **cumulatief**.

Dat betekent: de voorwaarden tellen samen op. Ze moeten gezamenlijk vervuld zijn voor de conclusie (weigering van renteaftrek) gerechtvaardigd is.

Bedankt voor uw aandacht!

Volgende webinars:

- **Customs and Excises**
 - 16 april van 16:00 – 17:00
- **VAT**
 - 18 juni van 16:00 – 17:00